

5. Савченко А. В. Кримінальне законодавство України та федеральне кримінальне законодавство Сполучених Штатів Америки: комплексне порівняльно-правове дослідження : монографія / А. В. Савченко. – К. : КНТ, 2007. – 596 с.
6. Омельченко О. А. Всеобщая история государства и права : учебник : в 2 т. Т. 1 / О. А. Омельченко. – 4-е изд., перераб. и доп. – М. : Эксмо, 2007. – 592 с.
7. Фойницкий И. Я. Мошенничество по русскому праву. Сравнительное исследование : в 2 ч. / И. Я. Фойницкий. – М. : Изд-во СГУ, 2006. – 674 с.
8. Фойницкий И. Я. Мошенничество по русскому праву. Сравнительное исследование : в 2 ч. Ч. 1 / И. Я. Фойницкий. – М. : Изд-во СГУ, 2006. – 364 с.
- 10 Хавронюк М. І. Історія кримінального права європейських країн : монографія / М. І. Хавронюк. – К. : Істина, 2006. – 192 с.
11. Подопригора А. А. Основы римского гражданского права : учеб. пособ. для студ. юрид. вузов и ф-тов / А. А. Подопригора. – 2-е изд., перераб. – К. : Вентури, 1995. – 288 с.
12. Бойко А. И. Римское и современное уголовное право : монография / А. И. Бойко. – Ростов н/Д : Изд-во СКАГС, 2000. – 214 с.
13. Пухан И. Римское право : базовый учебник / И. Пухан, М. Поленак-Акимовская ; под ред. В. А. Томсинова ; пер. с македон. – М. : Зерцало, 2000. – 448 с.
14. Новицкий И. Б. Римское право / И. Б. Новицкий. – 6-е изд., стер. – М. : Гуманит. знание ; ТЕИС, 1997. – 245 с.
15. Історія держави і права України : навч. посіб. / [В. Д. Гончаренко, А. Й. Рогожин, М. М. Страхов]. – К. : НМК ВО, 1993. – 116 с.

Надійшла до редколегії 27.10.2010

ДЕМИДОВА Л. Н. ГЕНЕЗИС УГОЛОВНО-ПРАВОВОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ЗА ПРИЧИНЕНИЕ ИМУЩЕСТВЕННОГО УЩЕРБА

Проанализирована периодизация истории уголовного законодательства о причинении имущественного ущерба. Установлено возникновение неписаного законодательства на территории современной Украины.

DEMIDOVA L. GENESIS OF CRIMINAL AND LEGAL RESPONSIBILITY FOR INFLECTION OF PROPERTY HARM

A division into the periods of history of criminal legislation about infliction of property harm is analyzed. The origin of unwritten legislation on territory of modern Ukraine is set.

УДК 343.988(477)

В. В. ШЕНДРИК,

*кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,
начальник кафедри оперативно-розшукової діяльності
навчально-наукового інституту підготовки фахівців кримінальної міліції
Харківського національного університету внутрішніх справ*

С. О. САФРОНОВ,

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності
навчально-наукового інституту підготовки фахівців кримінальної міліції
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ФАКТОРИ, ЯКІ НЕГАТИВНО ВПЛИВАЮТЬ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ОВС УКРАЇНИ ЩОДО ПРОФІЛАКТИКИ ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗЛОЧИНІВ

Здійснено критичний аналіз нормативно-правових актів України з констатацією факторів, які негативно впливають на профілактико-попереджувальну діяльність оперативних підрозділів МВС України.

У 1990 р. у м. Гавана на VIII конгресі ООН з питань запобігання злочинності та поводження з правопорушниками були прийняті «Рекомендації щодо міжнародного співробітництва у галузі попередження злочинів та кримінального судочинства в контексті розвитку» [1], а також

інші рішення, які спрямовані на профілактику злочинів у всьому світі. На Україну як на члена ООН покладено низку зобов'язань з приводу реалізації рішень міжнародного співтовариства. Слід відзначити, що ООН, а також інші міжнародні правоохоронні організації визнають попередження злочинності пріоритетним напрямком діяльності будь-якої держави. У зв'язку з цим побудова ефективної системи заходів щодо попередження злочинів є для України найважливішим стратегічним завданням в аспекті гармонійного міждержавного співіснування, що відповідно обґрунтовує актуальність питань з приводу удосконалення існуючих та розроблення нових шляхів і способів щодо профілактики злочинності та попередження злочинів.

Проблема щодо профілактики та попередження злочинів протягом багатьох століть була в центрі уваги державних діячів, філософів, а пізніше криминологів та інших фахівців у галузі юриспруденції. Так, наприклад, ще у Римській імперії був розроблений організаційно-правовий механізм запобігання корупції [2]. Відомі мислителі Давньої Греції Платон та Аристотель у контексті своїх пошуків торкалися питань щодо існування причин, які породжують злочини, і пропонували способи, які б дозволили позбавитися їх [3]. На Русі ще у «Двінський статутній грамоті» (1397 р.) уперше передбачалося більш сурове покарання у якості способу попередження повторних злочинів [4]. У XVI ст. у Російській імперії з метою запобігання розбоям старостам селищ ставилось в обов'язок затримувати всіх приїжджих підозрілих осіб [5]. У XIX ст. розпочалася активна діяльність щодо запобігання злочинам серед неповнолітніх, яка була переважно спрямована на організацію навчання та виховання підлітків. З цією метою організувалися спеціальні робітні будинки, корабельні притулки, а пізніше трудові колонії [6].

Справжнім історичним пам'ятником превентивного права Російської імперії є «Статут про попередження і припинення злочинів» (1832 р.). Цей унікальний за своїм змістом нормативно-правовий акт детально регламентував дії щодо попередження злочинів у всій імперії, встановлюючи права і обов'язки суб'єктів попереджувальної діяльності. Зокрема, такими суб'єктами були визнані не лише поліцейські, а й особи, які перебували на цивільній та військовій державній службі [7].

Першою докладною працею щодо попередження злочинів саме правоохоронцями була робота «Поліцейське право» (1871 р.) І. Є. Андрієвського [8]. Саме з цього часу в системі МВС почало розвиватися вчення про профілак-

тику та попередження злочинів. Цьому питанню було присвячено чимало праць, найвідомішими з яких в Україні стали роботи таких учених, як В. Р. Волчков, В. М. Суслов, Л. Л. Тузов [9], Е. А. Дідоренко, С. С. Овчинський [10], І. П. Козаченко [11], Я. Ю. Кондратьєв [12], В. О. Негодченко [13], О. Є. Омельченко [14], А. В. Форостяний [15] тощо.

З метою ефективної реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень Міністерства внутрішніх справ (далі – МВС) України були розроблені відповідні нормативно-правові акти, які спрямовані на формальне урегулювання питань з приводу кримінально-превентивної діяльності усіх служб та підрозділів органів внутрішніх справ (далі – ОВС) України. Основним актом МВС України є «Настанова про діяльність органів і підрозділів внутрішніх справ України з попередження злочинів» [16]. Слід зауважити, що майже за десять років дії цієї Настави стан профілактичної та попереджувальної діяльності підрозділів ОВС України фактично не змінився і залишається на низькому рівні.

Турбує й той факт, що «в Україні процес криміналізації населення здійснюється на фоні різкого зниження його чисельності» [17, с. 3]. На жаль, і численні наукові праці, присвячені профілактиці та попередженню злочинів, теж не дали очікуваного результату. Саме ці обставини актуалізують наявність невирішеної проблеми, визначають напрямок та предмет дослідження. **Метою** даної статті є висвітлення сучасних чинників, котрі перешкоджають налагодженню ефективної системи профілактики та попередження злочинів оперативними підрозділами ОВС України. Для досягнення поставленої мети було вивчено та проаналізовано 100 кримінальних та оперативно-розшукових справ, порушених за ознаками різних видів злочинів; здійснено аналіз даних анкетування оперуповноважених ОВС України та інтерв'ювання начальників оперативних підрозділів (100 осіб). Крім того, було проведено системне дослідження чинних нормативно-правових актів, які регулюють попереджувальну роботу суб'єктів оперативно-розшукової діяльності ОВС України.

Отримані в ході дослідження результати дозволяють зробити висновок про існування правових прогалин та юридично-колізійних чинників, які перешкоджають повноцінній профілактичній та попереджувальній діяльності оперативних підрозділів ОВС України і не дозволяють застосовувати адекватні криминогенному стану заходи превентивного характеру.

Першим негативним фактором є недосконалість одного з основних нормативно-правових

актів, який становить правову основу діяльності усієї міліції України, тобто Закону України «Про міліцію». По-перше, слід відзначити, що попередження злочинів, а також їх профілактика не охоплюється змістом основних завдань міліції, які визначені у ст. 2 вказаного Закону. По-друге, законодавець не передбачив попередження злочинів як функцію міліції, зазначивши лише профілактику (див. ст. 7 Закону України «Про міліцію»). По-третє, згідно з п. 10 ч. 1 ст. 11 Закону України «Про міліцію» здійснення певних оперативно-розшукових заходів із застосуванням фото-, кіно-, відеозйомки і звукозапису, прослуховування телефонних розмов можна проводити лише з метою *розкриття* злочинів. Проведення ж кіно-, фото- і звукофіксації розглядається законодавцем як *допоміжний засіб* попередження протиправних дій (див. п. 12 ч. 1 ст. 11 Закону України «Про міліцію»). Тобто використання допоміжних технічних засобів із властивою для них формою фіксації дозволяється тільки при застосуванні відповідних основних оперативно-розшукових заходів, проведення яких здійснюється лише після порушення оперативно-розшукової справи (ч. 3 ст. 9 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»). У зв'язку з цим виникає правова прогалина з питань щодо урегулювання порядку застосування технічних засобів при здійсненні профілактичних та попереджувальних заходів оперативними підрозділами ОВС України. Обумовлено це не лише недосконалістю певних правових норм Закону України «Про міліцію» (до речі, він становить правову основу оперативно-розшукової діяльності, про що зазначено у ст. 3 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»), а й безпосередньо недосконалістю відповідних норм Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність». Так, наприклад, незважаючи на те, що профілактика та попередження злочинів є обов'язком підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність (п. 1 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність») окремі правові норми цього ж Закону не дозволяють проводити оперативно-розшукову діяльність (далі – ОРД) з метою профілактики злочинів, оскільки випадки, які потребують проведення превентивно-профілактичної діяльності, не зазначені як підстави для проведення ОРД (див. ч. 1 ст. 6 Закону «Про оперативно-розшукову діяльність»). Більш того, у ст. 1 цього ж Закону вказано, що «завданням оперативно-розшукової діяльності є пошук та фіксація фактичних даних про протиправні діяння... відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом... з метою припинен-

ня правопорушень...». Якщо відповідальність за скоєне діяння передбачено Кримінальним кодексом (далі – КК України), то припускається, що злочин вже скоєно, а якщо метою є припинення правопорушень, то презюмується скоєння незакінченого злочину (ч. 2 ст. 13 КК України), оскільки припинення відбувається на стадії замаху на злочин (ст. 15 КК України). У такому разі про яку профілактику злочинів може йти мова?

Паралогізмом стосовно профілактичної та попереджувальної діяльності оперативних підрозділів є положення ч. 1 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», у якій зазначено, що права оперативних підрозділів надаються «...для виконання завдань оперативно-розшукової діяльності при наявності передбачених ст. 6 цього Закону підстав...». Як указувалося вище, ані профілактика, ані попередження злочинів не розглядається як завдання ОРД, а факти, які можуть свідчити про потребу проведення заходів профілактичного характеру, не є підставою для проведення ОРД. З цього випливає, що оперативні підрозділи ОВС України є неправоздатними суб'єктами у діяльності щодо профілактики злочинів.

Заслужує на увагу й питання щодо терміну ведення оперативно-розшукових справ, які були заведені за фактом підготовки до злочину. Так, відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 9-1 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» у випадках порушення оперативно-розшукової справи стосовно осіб, які готуються до злочину, первинний строк ведення такої справи – до шести місяців, а у разі участі особи у підготовці тяжкого та особливо тяжкого злочину строк може бути продовжений до 18 місяців (див. ч. 2, 3 ст. 9-1 того ж Закону). У чому ж сенс таких термінів і до чого така правова норма призводить на практиці?

По-перше, виходячи з суто профілактико-превентивних міркувань встановлення таких термінів є антипрофілактичним кроком, оскільки застосовується календарно-добове обчислення, без урахування існуючих стадій злочину, що є вкрай важливим аспектом у профілактичній та попереджувальній діяльності. За результатами проведених досліджень, лише для 17 % злочинів характерним було наявність етапу підготовки до злочину, який тривав понад двох місяців. До речі, мова йде саме про *підготовку* до злочину (тобто діяння не охоплювалось складом злочину), а не про *готування*, що вже є злочином, передбаченим ст. 14 КК України. Таким чином, у 83 % заведених оперативно-розшукових справ фактично відбувалося переростання злочинного задуму або стадії

підготовки до злочину в більш пізні стадії злочинної діяльності, зокрема у стадію готування, замаху на злочин та доведення злочину до кінця.

По-друге, при такій логіко-юридичній конструкції правового припису не враховується ані мета, ані обсяг профілактичної та попереджувальної діяльності. Мета профілактики злочинів полягає у недопущенні зародження злочинного умислу та реалізації його у діях, які будуть вважатися злочином. Метою ж попередження є недопущення переходу незакінчених стадій злочину (готування до злочину, замах на злочин) у подальшу, більш небезпечну стадію закінченого злочину. Саме через це термін ведення таких справ повинен обмежуватися не астрономічними вимірами часу, а суто юридичними категоріями певного факту. Доцільніше було б установити обчислення строків ведення таких справ гіпотезодиспозиційними вимогами правової норми з урахуванням учень про види та стадії злочинів. Наприклад, строк ведення оперативно-розшукових справ, порушених щодо осіб, які готуються до скоєння злочину або беруть участь у його готуванні, повинен закінчуватися у разі вчинення діяння, яке перетворює підготовчі до злочину дії в готування до злочину (ст. 14 КК України) і відповідно готування до злочину у стадію замаху на злочин (ст. 15 КК України). Це сприятиме підвищенню мотивації для реалізації профілактичної та попереджувальної діяльності суб'єктів ОРД, встановить критерії розмежування профілактики та попередження; дозволить здійснювати ретельний контроль та нагляд за превентивною діяльністю оперативних підрозділів. Безумовно, закінчення строку ведення такої справи повинно призводити до необхідності продовження її строку посадовою особою вищого рівня, яка й буде з'ясовувати питання щодо причин незастосування профілактичних або попереджувальних заходів.

Не сприяють профілактичній та попереджувальній діяльності оперативних підрозділів ОВС імперативні приписи Настанови про діяльність органів і підрозділів внутрішніх справ України з попередження злочинів (далі – Настанова) [16]. Наприклад, у третьому розділі даної Настанови на деякі підрозділи кримінальної міліції покладено обов'язок: 1) вживати заходи для усунення умов, які сприяють готуванню до злочину (п. 3.1.4 Настанови); 2) проводити оперативно-розшукові заходи щодо осіб, які висловлюють намір вчинити злочин, вживати заходи для відмови їх від вчинення злочину (див. п. 3.1.2 Настанови); 3) здійснювати заходи щодо роз'єднання злочинних груп підлітків

(п. 3.1.6 Настанови); 4) вживати заходи нейтралізації криміногенних процесів у господарських сферах (п. 3.2.1 Настанови); 5) здійснювати індивідуальну профілактику стосовно осіб, які незаконно вживають наркотичні засоби (п. 3.3.14 Настанови); 6) вживати заходи виховного характеру (п. 3.3.15 Настанови); 7) відвідувати правопорушників за місцем проживання, навчання та роботи і проводити з ними профілактичні бесіди (п. 3.4.4 Настанови) тощо.

На перший погляд здається, що Настанова передбачає ефективні профілактичні способи. Проте на практиці вжиття цих заходів є вкрай проблематичним, а інколи неможливим, оскільки вони можуть бути визнані незаконними. Наприклад, які саме заходи може вжити оперативний підрозділ, якщо сприятливі для злочину умови не є деліктом і знаходяться у сфері правових відносин, котрі регулюються нормами цивільного, фінансового, або трудового права за умови, що правоздатними суб'єктом, спроможним вирішити питання профілактично-превентивного характеру, є приватна фізична або юридична особа? З цього приводу у літературі надаються поради, спрямовані на ініціацію таких компетентних суб'єктів шляхом: 1) інформування відповідних органів та посадових осіб про наявність умов, які сприятимуть скоєнню злочину; 2) внесення подання про необхідність усунення причин та умов, що сприяють злочину. На жаль, такі поради є вкрай застарілими і не відповідають сучасному законодавству.

Порада щодо внесення оперативними підрозділами подання про необхідність усунення причин та умов, що сприятимуть учиненню злочину, також не забезпечує вдалої оперативно-профілактичної роботи. Пояснюється це тим, що передбачена п. 19 ч. 1 ст. 11 Закону України «Про міліцію» можливість подавати такі подання є правом *міліції*, тобто органу. Права державного органу делегуються повноважному представникові – начальникові органу. Відповідно, права, визначені ст. 11 Закону України «Про міліцію», є його правами, а не правами оперативного підрозділу. Крім того, слід зазначити, що у вказаній статті мова йде про *право*, а не про обов'язок. Характерною ознакою реалізації прав є можливість діяти певним чином, тобто це міра можливої поведінки, яка самостійно, на власний розсуд обирається суб'єктом правовідносин. З цього випливає, що начальник органу внутрішніх справ взагалі може не скористатися таким способом профілактики. До речі, Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність» серед прав оперативного підрозділу не передбачено можливість внесення подання про усунення причин та умов, що

сприяють вчиненню злочину. Стаття 23-1 Кримінально-процесуального кодексу України не визначає оперативні підрозділи ОВС як правоздатних суб'єктів, які можуть вносити подання про вжиття заходів для усунення причин і умов, що сприяли вчиненню злочину. Таким чином, навіть ці поради є вкрай віддаленими від реальних життєвих ситуацій, що виникають у практичній діяльності оперативних підрозділів.

Непорозуміння викликають інші обов'язки, вказані у згаданій вище Настанові МВС, які покладаються на підрозділи з метою попередження злочинів. Їх парадоксальність пов'язана з суперечливим співвідношенням деяких норм Настанови з правовими нормами Закону «Про оперативно-розшукову діяльність» та з Конституцією України. Наприклад, п. 3.1.2 Настанови зобов'язує підрозділи кримінальної міліції проводити оперативно-розшукові заходи щодо осіб, які висловлюють намір вчинити злочин, хоча наявність лише умислу на злочин не є деліктом і не карається Кримінальним кодексом. Відповідно, підстав для проведення оперативно-розшукової діяльності немає, оперативно-розшукова справа не може бути порушена, а без її порушення проведення оперативно-розшукових заходів забороняється (див. ст. 6, ч. 1 та 3 ст. 9 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»). Постає питання: які ж тоді заходи може здійснювати оперативний підрозділ? Так, наприклад, п. 3.4.4. Настанови на підрозділи кримінальної міліції у справах неповнолітніх покладено обов'язок «відвідувати правопорушників за місцем проживання... і проводити з ними профілактичні бесіди». Яким чином ця вимога узгоджується зі ст. 30 (недоторканність житла) і ст. 19 (ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством) Конституції України? Законодавством не покладено на правопоруш-

ника обов'язок вступати з правоохоронцями у бесіду або слухати їх профілактичні промови. Фактично виходить вкрай абсурдна ситуація, коли для застосування попереджувальних заходів правоохоронці повинні очікувати толерантності з боку правопорушників.

Вимогам статей 6, 8, 19 Конституції України суперечать визначені у Настанові обов'язки підрозділів ОВС щодо вжиття заходів з нейтралізації криміногенних процесів у господарській сфері (див. п. 3.2.1 Настанови), здійснення індивідуальної профілактики відносно наркоманів (див. п. 3.3.14 Настанови), вжиття заходів виховного характеру (див. п. 3.3.15 Настанови) тощо.

Відповідно до ст. 6 Конституції України усі органи державної влади повинні здійснювати свої повноваження відповідно до законів України та в межах Конституції України. Стаття 19 Конституції України зобов'язує кожен посадову особу діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачено законами України. По суті, ці конституційні норми повинні виключати імовірність існування декларативних норм права у сфері регулювання процесу діяльності державних органів та їх посадових осіб. Під сумнів законності можуть бути поставлені дії посадових осіб, які встановлені диспозиційними правовими нормами. З цього приводу вкрай актуальним для організації й удосконалення нормативно-правової бази з питань профілактично-попереджувальної діяльності правоохоронних органів є питання щодо створення процесуальних норм, тобто таких правових приписів, які безпосередньо регулюватимуть порядок і процедуру використання та застосування конкретних профілактичних та попереджувальних заходів, превентивних способів та засобів.

Список використаної літератури

1. ООН в борьбе за права человека: материалы восьмого Конгресса ООН по предупреждению преступности и обращению с правонарушителями / сост.: Г. В. Бердов, А. М. Ищенко, А. М. Купчишин, В. И. Пешехонов. – Киев : МВД Украины, 1991. – С. 50–60.
2. Куракин А. В. Административно-правовые средства предупреждения и пресечения коррупции в системе государственной службы (история и современность) / А. В. Куракин // Государство и право. – 2002. – № 9. – С. 35–41.
3. Тюнин В. И. Идеи о предупреждении преступлений в античной и последующей философской и современной зарубежной криминологической литературе / В. И. Тюнин, А. Г. Мусеилов // История государства и права. – 2003. – № 4. – С. 61–64.
4. Шигина Н. В. О некоторых аспектах предупреждения рецидивной преступности / Н. В. Шигина // Российский следователь. – 2004. – № 11. – С. 28–32.
5. Иванов И. И. Превенция преступлений в свете истории отечественного государства и права / И. И. Иванов // Российский судья. – 2003. – № 4. – С. 42–45.
6. Данилова С. И. Предупреждение преступности несовершеннолетних: история и современность / С. И. Данилова // Российский следователь. – 2003. – № 6. – С. 15–17.
7. Устав о предупреждении и пресечении преступлений (издание 1857 года) / [ред. О. В. Старков] //

Российский криминологический взгляд. – 2008. – № 3. – С. 83–102.

8. Полицейское право. Введение и ч. 1. Полиция безопасности. Т. 1 / Иван Ефимович Андреевский. – 2-е изд., испр. и доп. – СПб. : Тип. Э. Праца, 1874. – 667 с.

9. Волчков В. Р. Предупреждение и раскрытие преступлений аппаратами уголовного розыска и розыск скрывшихся преступников : метод. указания / В. Р. Волчков, В. М. Суслов, Л. Л. Тузов ; под ред. В. И. Тихоненко. – М. : Акад. МВД СССР, 1986. – 92 с.

10. Дидоренко Э. А. Оперативно-профилактическое наблюдение / Э. А. Дидоренко, С. С. Овчинский. – Киев : МВД УССР, 1982. – 96 с.

11. Козаченко И. П. Правовые и организационно-тактические основы оперативно-розыскной профилактики преступлений : автореф. дис. на соискание науч. степени д-ра юрид. наук / И. П. Козаченко. – М., 1992. – 48 с.

12. Кондратьев Я. Ю. Теоретичні, правові та оперативно-тактичні засади запобігання злочинам оперативними підрозділами кримінальної міліції : [монографія] / Я. Ю. Кондратьєв. – К. : Нац. акад. внутр. справ України, 2004. – 444 с.

13. Негодченко В. О. Діяльність органів внутрішніх справ щодо попередження злочинів у сучасних умовах : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Вадим Олександрович Негодченко. – Х., 2003. – 216 с.

14. Омельченко О. Є. Процесуальна діяльність слідчого щодо запобігання злочинам : навч. посіб. / О. Є. Омельченко. – К. : Вид. Паливода А. В., 2008. – 216 с.

15. Форостяний А. В. Профілактична функція міліції як органу дізнання : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / А. В. Форостяний. – К., 2010. – 215 с.

16. Про затвердження Настанови про діяльність органів і підрозділів внутрішніх справ України з попередження злочинів : наказ МВС України від 25 черв. 2001 р. № 507.

17. Шакурн В. І. Влада і злочинність / В. І. Шакурн. – К. : Пам'ять століть, 1997. – 226 с.

Надійшла до редколегії 11.11.2010

ШЕНДРИК В. В., САФРОНОВ С. О. ФАКТОРЫ, НЕГАТИВНО ВЛИЯЮЩИЕ НА ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ОПЕРАТИВНЫХ ПОДРАЗДЕЛЕНИЙ ОВД УКРАИНЫ ПО ПРОФИЛАКТИКЕ И ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ ПРЕСТУПЛЕНИЙ

Проведен критический анализ нормативно-правовых актов Украины с констатацией факторов, которые негативно влияют на профилакто-предупредительную деятельность оперативных подразделений МВД Украины.

SHENDRYK V., SAFRONOV S. FACTORS THAT AFFECTS NEGATIVELY ON THE PREVENTIVE ACTIVITIES OF OPERATIONAL UNITS OF THE MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS OF UKRAINE

Critical analysis of the legislation of Ukraine is executed. Factors adversely affecting the preventive activities of operational units of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine have been identified.

УДК 351.745(477)

М. Д. МАРТИНОВ,

здобувач

*Харківського національного університету внутрішніх справ,
начальник ГУМВС України в Харківській області*

**ОПТИМІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ
ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ З НАСЕЛЕННЯМ**

Надано характеристику змісту взаємодії територіальних ОВС України з населенням. Проаналізовано організацію її здійснення в практичній діяльності та запропоновані конкретні шляхи щодо її оптимізації.

Однією з необхідних умов вирішення територіальними органами внутрішніх справ (далі – ОВС) України завдань щодо боротьби зі злочинністю, запобігання і припинення правопорушень, а також усунення причин, які їх породжують, є тісне співробітництво з населенням.

У сучасних умовах неможливо істотно мінімізувати злочинні прояви, ефективно захищати права людини, охороняти громадський порядок і, зрештою, забезпечувати національну безпеку держави – лише силами правоохоронних органів, без широкої взаємодії з цивільним